

TALOMESTARI

Pientaloasukkaan erikoislehti

NRO 2/2018 7,20€

ERIKOISHINTA

5,90

OMAKOTITALOISSA
KORJAUSVELKAA:

**Pommi kytee vesi-
ja viemäriputkissa**

Salaojaputkistossa
saattaa muhia
kosteusongelman alku

Led on tuonut
valaistukseen uusia
mahdollisuuksia

**PUSILAT RAKENSIVAT
HUOMISPÄIVÄN TALON**

**Luonto tulee
sisälle tapeteissa**

Sisustustrendit
TULEVAT JA
MENEVÄT

Muotoilija Eero Aarniolta syntyy uusia valaisimia

Ideat ovat loputon

Sisustusarkkitehti, muotoilija Eero Aarnio on suomalaisen designin kärkinimi. Legendaarisen Pallotuolin ohella Aarnion valaisimet ovat saavuttaneet suursuosion.

Ensimmäisen valaisimensa **Eero Aarnio**, 85, kertoo tehneensä ensimmäiseen omaan asuntoon, jonka oli vaimonsa **Pirkko Aarnion** kanssa ostanut Helsingin Puotilasta vuonna 1962.

– Moni perii erilaisia mööpeleitä, me emme perineet mitään, joten piti aloittaa ihan alusta. Näin ollen myös oman kodin valaisimet oli valmistettava itse. Aloitin leikkaamalla suorakaiteen muotoisesta pahvista varjostimen ja tein siitä rullan, jonka läpi työnsin Pirkon pitkiä sukka-
puikkoja ja sitten rullasin lampun kiinni.

– Valaisin roikkui sähköjohdossa, ja se

olikin hyvä keittiönlamppu, johon tuli lämmin valo eikä sähkölamppuakaan näkynyt. Se oli aika hassu ja oli meillä monta vuotta, vaikka olikin tarkoitettu väliaikaiseksi, Eero Aarnio muistelee.

Aarnioilla on ollut 17 kotia avioliittonsa aikana. Niistä kaksi isoa omakotitaloa on itse suunniteltu ja rakennettu. Ja kaikissa niissä on myös ollut itse tehdyt lamput.

Taloa suunnitellessa on kannattaa tutkia, mistä suunnasta valo vuorokauden eri aikoina tulee.

– Yleensä kotona vietetään illalla aikaa yhdessä pitempiä hetkiä, kun taas aamulla

maailma

Eero Aarnio tunnetaan muovin ja lasikuidun käytön edelläkävijänä myös valaisimissa.

on kiire töihin. Iltavalaistus on näin ollen tärkeämpi. Esimerkiksi tässä nykyisessä talossamme meillä on iltapäivällä viiden aikaan parhain valo, joka heijastuu järveltä.

Kirkkonummen Veikkolassa järven rannalla sijaitsevassa valkoisessa omakotitalossa on isot ikkunat ja paljon valoa. Talo on täynnä isännän suunnittelempia valaisimia.

– Pidän aina valoja päällä. On kiva, kun valoa tulee riittävästi, hän sanoo.

Valoa kaivataan kipeästi pimeään vuodenaikaan kautta maan.

– Valaisin on omalla tavallaan aktiivi-

nen. Se ei seiso hiljaa nurkassa, vaan vaatii katsomaan itseään heti, kun valot pannaan päälle.

– Että olemme vihaisia hotelleissa, joissa on aina sama juttu: lamppu valaisee vain pöytää, vaikka olisi siinä vieressä ja haluaisi lukea.

Tuplakupla lähti myyntiin ensimmäisenä

– *Tuplakupla*-valaisin oli myyntiin suunnatuista lamppuistani ensimmäinen. Sen tarina on varsin mielenkiintoinen. En ollut teke-

mässä lampua, vaan halusin kokeilla lasin työstämistä. Ja vaikken aikaisemmin ollut suunnitellut lasiesineitä, ajattelin, että teen lasiveistoksen. Nyt niitä on tuolla ikkunalla – kirkas, vihreä ja kaksi valkoista, Eero Aarnio sanoo.

– Kun suunnitelma oli valmis, soitin Iittalaan ja sieltä tuli tänne lasityön Suomen Mestari, joka totesi kahvipöydässä istuessamme, ettei suunnittelemani esinettä voi lasista tehdä. Eteisessä pois lähtiessään hän kuitenkin lupasi silti yrittää parhaansa. Hyvästä yrityksestä huolimatta sarjatuotanto ei onnistunut.

Flat Light, Litteä valo, sopii myös kapealle ikkunalaudalle.

– Toin Iitalassa kokeiluvaiheessa syntyneet neljä lasiesinettä kotiini ja panin niiden sisään lampun. Ajattelin, että jospa tekisin vastaavat akryylistä, mutta liiman kanssa pelaaminen ja saumojen saaminen kohdalteen ei liiemmin houkutelut.

Aarnio alkoi miettiä muita ratkaisuja ja hän löysi Hyvinkäältä pienen rotaatiovalua valmistavan Melaja Oy:n, jota veti kaksi insinööriä, isä ja poika.

– Piirsin heille *Tuplakuplan*. Tein siitä samalla sekä pienemmän että oikein ison version. Ajattelin, että tehdään sellainen lamppu, ettei sen ohi heti kävellä ja että se näkyy kadun toisellekin puolelle.

– Tuplakupla on ollut myyntimenestys. Lamppumateriaalina muovi on mielenkiintoinen, onhan siinä miljoonia mikroskooppisen pieniä kuplia valoa hajottamassa. Pehmeä valo säteilee moneen suuntaan.

Hyvä, kun nimi seuraa lamppua

– Isoihin valaisimiini lukeutuu myös *Kummitus*. Sitäkin on kaksi kokoa. Sitten on *Hello! - Iso käsi* - sekä suosittu *Nukkumatti*. On myös *Flat Light*, Litteä valo, joka syntyi Pirkon ehdotuksesta tehdä lamppu, joka mahtuu ikkunalaudalle, monessa kodissa kun on kapeat ikkunalaudat. Sitten on iso Flamingo-valaisin. Ja tuolla lattialla on *Cubo*, kuutio, joka on erinomainen kirkasvalolamppu.

Aarnion mukaan jokainen Suomessa ym-

märtää, mikä kuutio on, mutta ulkomaalaisille se ei sano mitään.

– *Cubo* on latinaa, ja se on vähän sama asia kaikilla kielillä. Aina on hyvä, kun nimi seuraa lamppua. Sitten on *Swan* eli Joutsen. Sitäkin on erivärisenä.

– Hauska valaisin on *Bottle of Light* eli Pullollinen valo. Tuolla kuistilla on *Palomä*, kyyhkynen, jossa on valo sisällä. On myös nurin päin olevaa jäätelötötteröä muistuttava *Haiku*. Herkullisesta ulkonoöstään huolimatta *Cake*-valaisin. Kakku, ei ole syötävä. Ja toisin kuin muut kattovalaisimet, se valaisee myös ylöspäin, esittelee Aarnio valaisimiaan.

Hän on tottunut myös nimeämään suunnitteleman esineet.

– Hyvänä esimerkkinä voin kertoa eräästä valaisimestani, *Puusta*, jossa on kaksi oksaa, joista toisella istuu lintu. Kun menin neuvottelemaan sen valmistamisesta Keravalle, jossa Melaja Oy:n tehdas oli siihen aikaan, isossa kyltissä oli osoite Linnunlaulu 11. Silloin päätin, että valaisimeni nimeksi tulee Linnunlaulu 11, joka samalla oli valmistajan osoite, mutta firma piti sitä liian pitkänä, ja nythän yritys on jo muuttanut Riihimäelle, joten osoitteena on jokin muu. He ovat antaneet valaisimelle nimeksi *Koivu*. Se on nätti kuin mikä. Se on yksi parhaimmistani, Eero Aarnio sanoo. ■

Teksti: Timo Elo

Kuvat: Eero Aarnion arkisto

Pallotuoli kohautti 1966

► Aarnion suunnitteleman *Pallotuolin* ensiesittely Kölnin messuilla vuonna 1966 ylitti maailmanlaajuisen uutiskynnyksen. Tuolista tuli hetkessä sensaatio ja sitä myytiin välittömästi 30 maahan.

– *Pallotuoli*-idean lähtökohtana oli pallo, joka on luonnon perusmuoto, maksimivahvuus minimimateriaalilla. Piirustukset valmistuivat tammikuun 11. päivänä 1963. Edellisenä vuonna olin alkanut freelance-riksi eikä meillä kotona ollut juuri muuta kuin *Lundia*-kirjahyllyt. Kaipasimme isoa lepotuolia, joten aloin piirtää sitä, Aarnio kertoo.

Askon myyntipäällikkö lupasi syödä hatunsa, jos yksikin *Pallotuoli* menee kaupaksi, ja niitähän meni!

Pallotuoli myös kopioijien suosikki

– *Pallotuolia* on myös kopioitu Kiinassa. Eräässä lehtijutussa sanottiin sen johtavan kopiointitilastoja tanskalaisen munatuolin ollessa kakkosena. Olen aina sanonut, että kopio on ansaittava. Eihän huonoa kopioida, vaikka kysymys onkin viime kädessä varkaudesta, Aarnio kuittaa.

Myös The New York Times teki *Pallotuolista* ison jutun, minkä jälkeen Aarnion nimi esiintyi useasti myös lehden sanaristikkoissa.

– Onko todella niin, että vasta silloin alkaa tapahtua, kun *The New York Times* kirjoittaa asiasta, kuten vuonna 1967 tapahtui lehden minusta julkaiseman artikkelin jälkeen. Seinälläni ovat lehtileikkeet, joita pidän urani eräänlaisena huippuna. Siellä ovat kuutena eri vuonna julkaistut The New York Timesin sanaristikot, joissa sanalle ”aarnio” haetaan etunimeä vinkkinä ”innovative furniture designer aarnio”. Siinä onkin ollut miettimistä – onhan nimi, jossa on kolme vokaalia ja yksi konsonantti, englanninkielisille outo.

– Pallotuoli-idean lähtökohtana oli pallo, joka on luonnon perusmuoto, maksimivahvuus minimimateriaalilla, Eero Aarnio kertoo.

Hello! eli Käsi tervehtii huoneeseen tulijoita.

Origo-valaisimen esikuva löytyi Aarnion omasta saunasta.

85-vuotiaana täynnä tarmoa

► Eero Aarnio on nyt 85-vuotias ja tuntee saavansa koko ajan lisää tarmoa.

– Tämä on sikäli jännä ammatti, että tuntuu kuin jatkuvasti nousisi portaita. Aina vain näkymät laajenevat.

– On kuitenkin vaikea sanoa, mistä ideat tulevat. Sehän on ihan loputon maailma.

– Tällä hetkellä pyrin myös valaisimillani isoille markkinoille, ja nyt on hyvät mahdollisuudet, kun minulla on uusi tuotanto- ja myyntiorganisaatio, *Eero Aarnio Originals*, jonka toimitusjohtaja Stefan Mahlberg on perustanut myyntipisteitä Puolaan, Lontooseen, New Yorkiin ja Montrealiin. Hän tuntee kansainväliset markkinat ja on erittäin tietävä ja osaava kaveri, joka panostaa huonekaluihin ja valaisimiin.

Sauna rentouttaa

Aarnioiden avaran ateljeetalon rannassa lämpiää savusauna.

– Minähän olen saunaihminen! Kyllä sauna pitää talossa oleman. Se on erinomainen rentouttaja.

Myös hyvä idea pitää miehen liikkeessä.

– Kun sellainen tulee, en malta aamulla edes pukeutua. Työnteko pitää virkeänä ja ideat tulevat samalla tavalla kuin nälkäkin, yhä uudelleen.

Origo-valaisimen esikuva löytyi Aarnion omasta saunasta. Vuosia sitten Aarnio rakensi savusaunansa jämäkän puisen tolpan helpottaakseen lauteille kiipeämistä. Sama muoto toistuu *Origo*-kirkasvalolaitteessa, jonka yläosa muodostaa kantokahvan, joten sitä on kevyt liikutella paikasta toiseen. Laite on myös himmennettävissä.

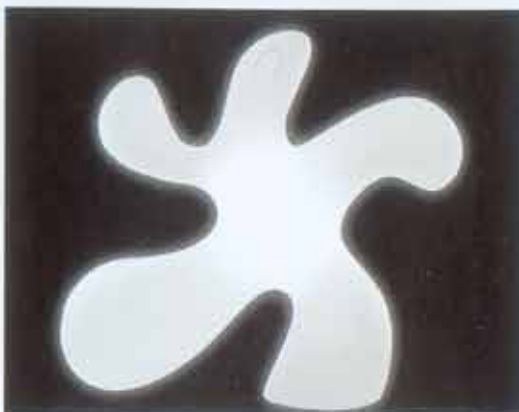
Suunnittelijan urasta haaveilevia nuoria Aarnio kehottaa lähtemään rohkeasti maailmalle.

– Ja kilpailuihin kannattaa ottaa osaa. Ja ellei voita, oppii aina jotakin. Tehty työ ei mene koskaan hukkaan.

Espanjalainen *El Mundo* on kirjoittanut Aarniosta vaatimattomana nerona, joka yhä jatkaa muotoilun maailmaa viimeisten 50 vuoden ajan leimannutta aktiivista luomistyötä. Joku toimittaja on sanonut Eero Aarnion edustaneen uusinta uutta 1960-, 1970-, 1980- ja 1990-luvuilla. Kirjoittaja uskoo, että vielä eläkkeelläkin ollessaan hän voi 10 vuoden kuluttua todeta Eero Aarnion mööpelien olevan kaikkein moderneimpia.

Cubo eli kuutio toimii myös kirkasvalolamppuna sekä pöydällä että lattialla.

Leikkimielinen Ghost eli Haamu tuskin pelottaa ketään.

Eero Aarnio

- syntynyt Helsingissä 21.7.1932.
- sisustusarkkitehti, huonekalusuunnittelija, professori h.c.
- *Pallotuoli* – kansainvälinen menestystuote, jonka kuuluisimpia tilaajia ovat olleet *Monacon Grace*, *Iranin shaahi*, *Bing Crosby*, *Sammy Davis Junior* sekä *David Frost* ja Suomessa muun muassa *Urho Kekkonen*.
- Teoksia mm. seuraavien museoiden kokoelmissa: MoMA, Victoria and Albert Museum, Designmuseo, Centre Georges Pompidou, Bauhaus Museum, Vitra Design Museum.

Poikkeuksellisen pitkän uran tehnyt professori ja sisustusarkkitehti Eero Aarnio on yksi suomalaisen modernin muotoiluhisto-

rian kansainvälisesti tunnetuimpia suunnittelijoita.

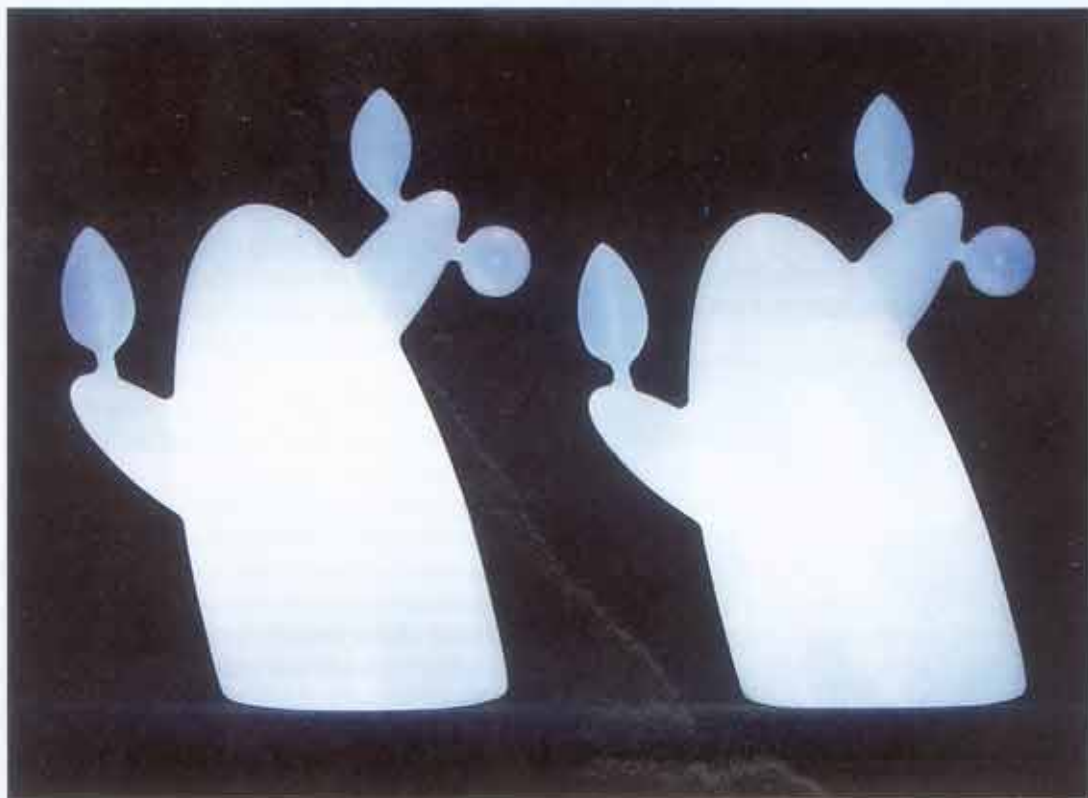
Aarnio tuli tunnetuksi maailmanlaajuisesti vuonna 1963 piirretyllä ja vuonna 1966 ensiesityksen Kölnin huonekalumessuilla saaneella *Pallotuoli*-istuimellaan.

Aarnion töitä esitellään maailman merkittävimpien museoiden kokoelmissa ja hänen muotoiluun nähden jatkuvasti lukuisissa kansainvälisissä elokuvissa, musiikkivideoissa sekä muotokuvastoissa.

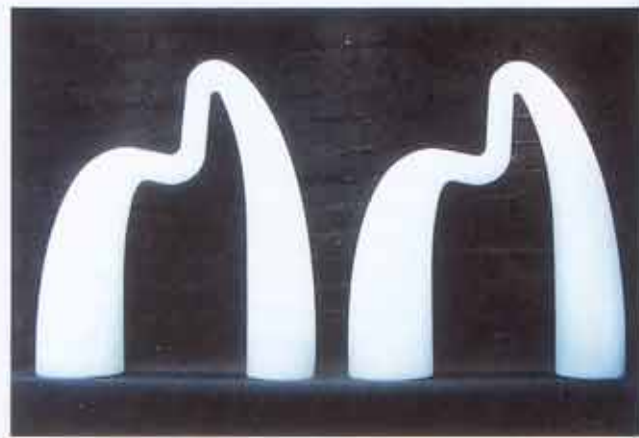
Aarnio sai Tukholmassa loppuvuonna 2017 *Prinssi Eugen -mitalin*. Palkinto myönnetään vuosittain tunnustukseksi merkittävästä taiteellisesta työstä.

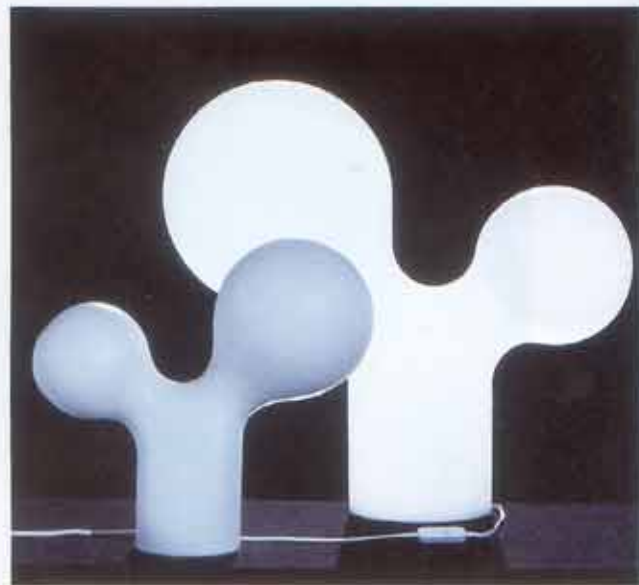
Swan eli Joutsen esiintyy erivärisinä versioina.

Pinja-terassivalaisin tuo valoa terassille.

Flamingo on sekä veistos että valaisin.

Tuplakupla on ollut myyntimenestys.

Takana pitkä avioliitto

► Eero ja Pirkko Aarniolla on takanaan pitkä avioliitto.

– Tapasimme vuonna 1953 viipurilaisen osakunnan Pamauksen juhlissa, ja siitä se lähti. Menimme avioon vuonna 1956, ja kolme vuotta sen jälkeen syntyi ensimmäinen lapsemme, **Marja-Leena**. Toinen tytär, **Rea**, syntyi 1961.

– Heillä kummallakin on tyttö ja poika, joten lastenlapsia meillä on neljä.

Pirkko Aarnio on valmistunut logonomiksi, puheen ja äänenkäytön opettajaksi. Työ vei hänet kuitenkin televisioon, Pasilaan ja Ratakadulle, Tesvisioon. Hän on esiintynyt lukuisissa suorissa lasten lähetyksissä ja tehnyt kaikkiaan kolmisenkymmentä vuotta tv-työtä, muun muassa Niksulan Tv:ssä. ■

– Työnteko pitää virkeänä ja ideat tulevat samalla tavalla kuin nälkäkin, yhä uudelleen.